सनीश्वरैः । मलेन मूर्च्छां, मरणं विषेण दाहोऽग्निना कष्टतरः शरीरे। देहस्य आद्यक्रियया वदा स्यात् चाञ्चल्यतो वीर्यहतिश्च पुंसाम्। वह्निना कुलत्थभुजगेन मण्डो भवेदतोऽसौ परिशोधनीयः। वह्निर्विषं मलश्चेति सूतदोषास्त्रयो रसे। एते कुर्वन्ति सन्तापं मृतिं मूर्च्छां यथा क्रमात्। अन्येऽपि कथिता दोषा भिषग्भिः पारदे यदि। तथाप्येते त्रयो दोषा हरणीया विशेषतः। संस्कारहीनं खलु सूतराजं यः सेवते तस्य करोति बाधाम्। देहस्य नाशं विदधाति नूनं कष्टांश्च रोगान् जनयेन्नराणाम्"। तस्य शोधनादिविधिः तत्स्वेदनञ्च "नानाधान्यैर्यथाप्राप्तैस्तुषवज्रैर्जलान्वितैः। मृद्भाण्डं पूरितं रसेद् यावदन्तस्तमाप्नुयात्। तन्मध्ये भृङ्गरा सुण्ठी विष्णुक्रान्ता पुनर्नवा। मीनाक्षी चैव सर्पाक्षी सहदेवी शतावरी। त्रिफला गिरिकर्णी च हंसपदी च चित्रकम्। समूलं कुट्टयित्वा तु यथालाभं विनिःक्षिपेत्। पूर्वाह्णभाण्डमध्ये तु धान्याम्बुकमिदं स्मृतम्। स्वेदनादिषु सर्वत्र रसराजस्य योजयेत्" विष्णुक्रान्ता गिरिकर्णी च अपराजितैव मीलयेत्तुल्यभेदात्। "अलाभेऽमारनालं वा तदभावे प्रयोजयेत्" तदभावे धान्याम्बुभावे "भृङ्गराजं लवणं राजी रजनी त्रिफला ऽर्द्रकम्। महावला नागबला मेषनादः पुनर्नवा। मेषशृङ्गी चित्रकञ्च नवसारं समं समम्। एतत्समस्तं अस्तं वा पूर्वाह्णे मेषयेत्। प्रक्षिप्येत्तेन कल्केन वस्त्रमङ्गुलमात्रकम्। तन्मध्ये निक्षिपेत्सूतं बद्धा तच्छिदिनं पचेत्। दोलायन्त्रेऽम्बुसंयुक्ते जायते स्वेदितो रसः" मेषनादः (अपराजिता)शाकविशेषः। मेषशृङ्गी (मेढाशृङ्गी)। तदभावे कर्कटशृङ्गी ग्राह्या। नवसारं नवसादरम्। अन्यच्च "मूलकानलसिन्धूत्थलशुनयवार्द्रकराजिका। रसस्य षोडशांशेन द्रव्यं युञ्जयात् पृथक् पृथक्। द्रवेष्वष्टसमानेषु मतं मानमिदं बुधैः। पञ्चाद्यतेषु चैतेषु सूतं प्रक्षिप्य काञ्जिके। स्वेदयेद्दिनमेकञ्च दोलायन्त्रेण बुद्धिमान्। स्वेदात्तीव्रो भवेत्सूतो मर्दनाच्च सुनिर्मलः"। मूलकम् (सुरट) अनलश्चित्रकम्। लशुनं त्रिकटु राजिका (राई)। अथ मर्दनम् "दृष्टिकाचूर्णचूर्णाभ्यामादौ मर्द्यो रसस्ततः। दत्त्वा गुडेन सिन्धूत्थराजिकाम्लदधूमवैः"। अन्यच्च "कुमारिकाचित्रकरक्तसर्षपैः कृतैः कषायैर्द्रुतीविभिश्रितैः। फलत्रिकेणापि विमर्दितो रसो दिनत्रयं सर्वमलैर्विमुच्यते"। अथ मूर्च्छनम् "लशुनं त्रिफलाबन्ध्याकन्दैः क्षुद्राह्वयान्वितैः। चित्रकोशीनिशाक्षारकन्यार्कनककद्रवैः। सूतं क्षतेन यूषेण वारान् सप्ताभिमर्दयेत्। इत्थं समूर्च्छितः सूतस्त्यजेत्सप्तापि कञ्चुकान्"। बन्ध्याकन्दः(वान्दूखेसराकन्द) क्षुद्राह्वयं (छोटीकटाई बड़ीकटाई) उभौ उर्ध्वमेषका। निशा हरिद्रा क्षारः यवक्षारः। कन्या कुमारिका अर्कस्तत्पत्ररसः कनकधुत्तूरपत्ररसः। अथोर्द्धपातनम् "मयूरपीततार्क्ष्याभ्यामष्टपिष्टीकृतस्य च। यन्त्रे विद्याधरे कुर्याद्रसेन्द्रस्योर्द्धपातनम्"। तार्क्ष्यम् सुवर्णमाक्षी। अष्टपिष्टीकृतस्य। कुमारिकाद्रवयोगेन तावन्मर्दनं कर्त्तव्यं यावत्सारदः पृथक् न दृश्यत इत्यर्थः। विद्याधरयन्त्रे डमरुयन्त्रे। अथाधःपातनम् "त्रिकटुकाग्निशुण्ठिभिर्लवणाक्षरसंयुतैः। अष्टपिष्टं रसं कृत्वा लेपयेदूर्द्ध्वभाजनम्। ततो दीर्घैरधःपातैः सुपक्वैस्तस्य कारयेत्। यन्त्रे भूधरसंज्ञे तु ततः सूतो विशुध्यति। स्वेदनादिक्रियाभिस्तु शोधितोऽसौ यदा भवेत्। तदा कार्याणि कुरुते प्रयोज्यः सर्वकर्मसु"। अथ सूतदोषहरः शोधनविधिः "स्टहकन्या हरति मलान्नि कलाऽग्निश्चित्रको विषं हन्ति। "तस्मादेभिर्मित्रैर्वारान् संमूर्च्छयेत् सप्त"। अथ सर्वदोषहरः शोधनविधिः "कुमारिकाचित्रकरक्तसर्षपैः कृतः कषायैर्द्रुतीविभिश्रितैः। फलत्रिकेणापि विमर्दितो रसो दिनत्रयं सर्वमलैर्विमुच्यते। कुमार्या च निशाचूर्णैर्दिनं सूतं विमर्दयेत्। एवं कदर्थितः सूतो मण्डो भवति निश्चितम्। वह्नौ-मधीकमायेण स्वेदितः स बली भवेत्। सर्पाक्षीचिञ्चिकाबन्ध्यामृद्वद्रैः स्वेदितो बली। ततः स पावकद्रावैः स्निग्धः स्यादतिदीप्तिमान्"। सर्पाक्षी (नागफणी) चिञ्चिका (अम्बली) बन्ध्या (वाङ्कुसेखसा) भृङ्गः भृङ्गराजः। अवदो सुखा पावकः चित्रकम्। अथ रसस्य मारणविधिः "धूमासारं रसं तोरीगन्धकं नवसादरम्। यामैकं मर्दयेदम्लैर्भागं कृत्वा समं समम्। काचकूप्यां विनिक्षिप्य तान्य मृद्भस्तसूत्रया। विलिप्य परितो वह्नौ मुद्रां दत्त्वा विशोधयेत्। अधःसञ्चिद्रपिठरीमध्ये कूपीं निवेशयेत्। पिठरीं वालुकापूरैर्भृत्वा च कूपिकाग्रकम्। निवेश्य चुल्ल्यां तदधो वह्निं कुर्याच्छनैः शनैः। तस्मादप्यधिकं किञ्चित्पावकं ज्वालयेत् क्रमात्। एवं द्वादशभिर्यामैर्म्रियते रस उत्तमः। स्फोटयेत् स्वाङ्गशीतं तमूर्ध्वगङ्गन्धकं त्यजेत्। अग्नस्तु